

**Συνέντευξη
Μαθιός Ρήγας
Πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος Energean Oil & Gas**

**Έτσι θα φέρουμε μεγάλες επενδύσεις ξένων στην έρευνα για πετρέλαιο
Χρειάζονται σταθεροί και διαφανείς κανόνες και «φρένο» σε παρεμβάσεις κατεστημένων συμφερόντων**

Μια σπάνια ευκαιρία έχει η Ελλάδα για να προσελκύσει μεγάλες ξένες επενδύσεις στην έρευνα για νέα κοιτάσματα υδρογονανθράκων, τονίζει στο ΧΡΗΜΑ ο Μαθιός Ρήγας, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Energean Oil & Gas, της μοναδικής ελληνικής εταιρείας με δραστηριότητα στην έρευνα και στην παραγωγή πετρελαίου. Η Ελλάδα, όπως επισημαίνει, είναι μια ασφαλής χώρα και, ταυτόχρονα, ανεξερεύνητη από τις πετρελαϊκές εταιρείες. Ακόμη και σε μια εποχή «ισχνών αγελάδων» για τα επενδυτικά προγράμματα διεθνώς, ο κ. Ρήγας πιστεύει ότι η χώρα μας θα μπορούσε να προσελκύσει τα κεφάλαια και την τεχνογνωσία ξένων πετρελαϊκών εταιρειών, με δύο όρους: να ισχύσουν σταθεροί και διαφανείς κανόνες «παιχνιδιού» και να μπει «φρένο» στις παρεμβάσεις κατεστημένων συμφερόντων, που παρεμβαίνουν κατά το δοκούν για να εμποδίζουν ανεπιθύμητες δραστηριότητες νέων «παικτών».

Το «αφεντικό» της Energean δεν κρύβει ότι πολλοί τον χαρακτήρισαν «τρελό», όταν αποφάσισε να ασχοληθεί, το 2007, με τα πετρέλαια του Πρίνου. Ήδη, όμως, αυτή η «τρέλα» έχει δημιουργήσει ένα "success story", αφού η Energean κατάφερε με συνεχή έρευνα και γεωτρήσεις να ανεβάσει κατακόρυφα την παραγωγή και τα αποθέματα και να της εμπιστευθούν κεφάλαια μεγάλου ύψους: Έλληνες εφοπλιστές, το γνωστό αμερικανικό fund, Third Point, αλλά και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development - EBRD).

Έχοντας στήσει μια σταθερή βάση παραγωγής πετρελαίου έως και για 20 χρόνια ακόμη, η Energean κάνει τα επόμενα βήματα στον τομέα της έρευνας για νέα κοιτάσματα στον ελληνικό χώρο, αλλά και σε χώρες της ευρύτερης περιοχής, όπως η Αίγυπτος, με στόχο να γίνει ένας υπολογίσιμος, ανεξάρτητος «παίκτης» περιφερειακής εμβέλειας. Εάν μάλιστα οι πολιτικές συνθήκες το επιτρέψουν, σημειώνει ο κ. Ρήγας, η Energean θα δώσει το «παρών» σε όποια προσπάθεια γίνει στο μέλλον για έρευνες στο Αιγαίο.

Μιλώντας για τις εξελίξεις στον ελληνικό χώρο, ο κ. Ρήγας δεν διστάζει να μιλήσει για προβληματικούς διαγωνισμούς για την παραχώρηση οικοπέδων για έρευνα. Όπως δεν διστάζει και να καυτηριάσει τις παρεμβάσεις των Ελληνικών Πετρελαίων, με στόχο να σταματήσουν οι έρευνες στις περιοχές παραχώρησης της Energean στον Πρίνο, όπως επίσης και στο παρελθόν όταν πάλι τα ΕΛΠΕ σταμάτησαν την ολοκλήρωση της συμφωνίας για την μεταβίβαση των δικαιωμάτων της περιοχής «Θρακικό Πέλαγος» η οποία παραμένει ανενεργός τα τελευταία 30 χρόνια. Επιπλέον, χαρακτηρίζει εσφαλμένη την απόφαση του ελληνικού Δημοσίου, να προχωρήσει, το περασμένο καλοκαίρι, τον -, διαγωνισμό για τα οικόπεδα του Ιονίου και της Νότιας Κρήτης στο οποίο δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για τα 17 από τα 20 οικόπεδα και για

τα 3 υποβλήθηκε μία μόνο προσφορά χωρίς ουσιαστικά να υπάρχει ανταγωνιστική διαδικασία.

ΧΡΗΜΑ: Πρόσφατα εξασφαλίσατε μια πολύ μεγάλη χρηματοδότηση, 75 εκατ. ευρώ, από την EBRD, σε μια κακή συγκυρία για την πετρελαϊκή βιομηχανία διεθνώς. Μιλήστε μας για αυτή τη συμφωνία.

Μαθιός Ρήγας: Ήταν ένας συνδυασμός κακών συγκυριών. Διεθνώς είχαμε τη μεγάλη πτώση της τιμής του πετρελαίου, στην Ελλάδα την ανυπαρξία χρηματοδότησης από το τραπεζικό σύστημα. Πάντα, όμως, πιστεύω ότι, όταν έχεις ένα καλό project και μια καλή ομάδα διοίκησης, λεφτά βρίσκεις. Και αυτό αποδείχθηκε από το γεγονός ότι η EBRD μας εμπιστεύθηκε στην πρώτη χρηματοδότηση που έκανε στην Ελλάδα στον τομέα της ενέργειας. Το χαρακτηριστικό το δικό μας είναι ότι παράγουμε ένα προϊόν που έχει μια διεθνή τιμή, άρα δεν επηρεάζεται από όσα συμβαίνουν στην ελληνική οικονομία και έχουμε αποδείξει από τις προηγούμενες γεωτρήσεις που έχουμε κάνει ότι ο Πρίνος έχει πετρέλαιο, κάτι που πιστοποιήθηκε και από τους ανεξάρτητους μηχανικούς της EBRD. Η όλη διαδικασία πήρε πάνω από ένα χρόνο για να ολοκληρωθεί..

Χ.: Δεν υπήρχε το ερώτημα αν είναι βιώσιμη η παραγωγή του Πρίνου;

Μ.Ρ.: Το κύριο ερώτημα όλων αυτή την περίοδο είναι ποιο είναι το break even του Πρίνου. Το break even του Πρίνου είναι πλέον αρκετά χαμηλό, κάτω από 30 δολ. το βαρέλι με τα σημερινά δεδομένα της παραγωγής στα 4.000 βαρέλια. Έχουμε ήδη τις εγκαταστάσεις, άρα δεν χρειάζεται να ρίξουμε πολλά λεφτά σε νέες κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Τα τελευταία χρόνια, από το 2013, που πήραμε ως Energean πλήρως τη διοίκηση και της Kavala Oil, έχουμε κάνει πάρα πολύ μεγάλη προσπάθεια για να συγκρατήσουμε τα λειτουργικά μας κόστη. Μειώσαμε το εργολαβικό κόστος, ενώ μας βοήθησε πολύ και η μείωση του κόστους του φυσικού αερίου που καταναλώνουμε. Κάναμε έναν εξορθολογισμό των δαπανών της εταιρείας, προετοιμαζόμενοι για την επερχόμενη κρίση. Σήμερα η συνολική μείωση δαπανών, στη λειτουργία της εταιρείας και στις υπηρεσίες που παίρνουμε από τρίτους, ξεπερνά το 30%. Τονίζω ότι σε αυτές τις περικοπές δεν περιλαμβάνονται μειώσεις μισθολογικού κόστους. Δεν είχαμε μειώσεις μισθών και αυξήσαμε το ανθρώπινο δυναμικό μας. Κάναμε μια τεράστια προσπάθεια να κόψουμε λίπος και κρατήσαμε ανέπαφη τη μισθοδοσία των εργαζομένων. Αυτό το αναγνωρίσαμε και με την τελευταία συλλογική σύμβαση εργασίας, την οποία συνάψαμε χωρίς να έχουμε τυπική υποχρέωση, προκειμένου να διατηρήσουμε την αρμονία στις σχέσεις με τους εργαζομένους. Έτσι, λοιπόν, με την τιμή του πετρελαίου στα 50 δολ. το βαρέλι, έχουμε επαρκές cash flow για τις λειτουργικές ανάγκες μας και για να εξυπηρετήσουμε τα δάνεια.

Χ.: Φαίνεται ότι η σχέση σας με το σωματείο των εργαζομένων, που είχε οργανώσει στο παρελθόν πολύ δυναμικές κινητοποιήσεις, έχουν εξομαλυνθεί. Εκτός από την απόφαση να μην θιγούν οι μισθολογικές δαπάνες από το πρόγραμμα μείωσης του κόστους, υπήρξαν και άλλοι παράγοντες που οδήγησαν σε αυτό το αποτέλεσμα;

Μ.Ρ.: Πράγματι, το σωματείο των εργαζομένων είχε στο παρελθόν πολύ έντονη δραστηριότητα. Σήμερα, όμως, οι εργαζόμενοι αναγνωρίζουν την προσπάθεια που γίνεται. Σε μια περίοδο, όπου κανείς δεν επενδύει στη χώρα, και κανείς δεν επενδύει στα πετρέλαια παγκοσμίως, ενώ γίνονται εκατοντάδες χιλιάδες απολύσεις στο χώρο της πετρελαϊκής βιομηχανίας και ακυρώνονται επενδύσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων, εμείς έχουμε αρχίσει ένα επενδυτικό πρόγραμμα 200 εκατ. δολαρίων, το οποίο χρηματοδοτείται από την EBRD και από τους μετόχους μας,

κάνουμε 15 γεωτρήσεις και έχουμε ήδη αυξήσει την παραγωγή, που έχει φθάσει από 1.500 σε 4.000 βαρέλια ημερησίως με τις δύο πρώτες. Έχουμε σκοπό να βάλουμε την πλατφόρμα για το κοιτάσμα «Ε», η οποία σχεδιάζεται να κατασκευασθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της στην Ελλάδα, αν αυτό καταστεί δυνατό. Σκοπός μας είναι να πάμε την παραγωγή του Πρίνου πάνω από τα 10.000 βαρέλια.

X.: Όλα αυτά σε ένα κοιτάσμα που μέχρι πριν από λίγα χρόνια πολλοί το θεωρούσαν εξαντλημένο...

M.P.: Το 2007, όταν πήρα τον Πρίνο στα χέρια μου, όλοι με έλεγαν τρελό. Μου έλεγαν «πού πας να μπλέξεις με ένα κοιτάσμα που είναι ουσιαστικά πεθασμένο, με ένα σωματείο, το οποίο έχει πετάξει έξω άλλους, με δυναμικές κινητοποιήσεις». Μου έλεγαν «πας να αντιμετωπίσεις μια ελληνική πραγματικότητα, που έχει να κάνει είτε με τα μεγάλα συμφέροντα, τα οποία θα σε φάνε, είτε με το Δημόσιο, με το οποίο δεν θα μπορέσεις ποτέ να συνεννοηθείς για να κάνεις τόσο μεγάλης έκτασης δουλειές». Από το 2008, λοιπόν, όταν η παραγωγή ήταν κάπου στα 1.000 βαρέλια και τα αποθέματα υπολογίζονταν σε 2 εκατ. βαρέλια, ενώ υπήρχε μεγάλη εργασιακή αναταραχή, έχουμε φθάσει σήμερα να έχουμε 30 εκατ. βαρέλια πιστοποιημένα αποθέματα και άλλα 28 εκατ. βαρέλια δυνητικά αποθέματα, τα οποία θα μετατρέψουμε σε πραγματικά αποθέματα.

X.: Είναι σαν έχετε ανακαλύψει άλλον ένα Πρίνο...

M.P.: Πράγματι, η αρχική εκτίμηση για τον Πρίνο, με βάση την τεχνολογία εκείνης της εποχής, έκανε λόγο για κοιτάσμα 60 εκατ. βαρελιών, ενώ ήδη έχει παραγάγει σχεδόν τα διπλάσια. Εμείς εφαρμόσαμε τη σύγχρονη τεχνολογία που χρησιμοποιεί παγκοσμίως η πετρελαϊκή βιομηχανία, χωρίς να λέμε ότι έχουμε ανακαλύψει δισεκατομμύρια βαρέλια, όπως είχαν πει άλλοι για πρόσκαιρα χρηματιστηριακά οφέλη (σ.σ.: αναφέρεται στην Regal Petroleum, προηγούμενη ιδιοκτήτρια της Kavala Oil). Φέραμε αθόρυβα τέσσερα γεωτρήματα στην Ελλάδα, κάναμε τη δουλειά μας και, αφού πιστοποιήσαμε τα κοιτάσματα που υπάρχουν τώρα αρχίζουμε την αξιοποίησή τους. Αυτό είναι το πρόγραμμα που έχουμε στον Πρίνο: Πώς αυτά τα 30 + 28 εκατ. βαρέλια θα τα μετατρέψουμε σε παραγωγή. Αυτό σημαίνει ότι ο Πρίνος έχει τουλάχιστον 15 με 20 χρόνια ζωή ακόμα μπροστά του και αυτό διασφαλίζει τις θέσεις εργασίας, διασφαλίζει ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει να παράγει πετρέλαιο και ότι η εταιρεία μας θα έχει πολύ ισχυρό cash flow για να μπορεί να κάνει την παραγωγή της. Με βάση αυτό, μπορούμε τώρα να πάμε να κάνουμε έρευνα για νέα κοιτάσματα στην περιοχή της παραχώρησης.

X.: Με τα 75 εκατ. ευρώ της EBRD μπορούμε να πούμε ότι το χρηματοδοτικό πλάνο για τον Πρίνο έχει καλυφθεί; Ή μήπως εξετάζετε και κάποια άντληση κεφαλαίων με εισαγωγή σε Χρηματιστήριο;

M.P.: Το χρηματοδοτικό πλάνο για τον Πρίνο έχει ήδη καλυφθεί με τα κεφάλαια που βάζουν οι μέτοχοι και τώρα με το δάνειο από την EBRD. Η εισαγωγή στο Χρηματιστήριο δεν είναι άμεση προτεραιότητα. Και δεν θα γίνει για να βρεθούν κεφάλαια για τον Πρίνο. Η Third Point είναι ένα fund, το οποίο έχει μπει για να πετύχει κεφαλαιακά κέρδη και αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει είτε να πουλήσει τη συμμετοχή της σε κάποιο τρίτο, είτε να υπάρξει εισαγωγή στο Χρηματιστήριο. Όταν ωριμάσουν οι συνθήκες για εισαγωγή σε Χρηματιστήριο, στόχος μας θα είναι η κύρια αγορά του Λονδίνου ή κάποια άλλη κύρια αγορά.

X.: Οι απαιτήσεις για μια εισαγωγή στην κύρια αγορά του Λονδίνου είναι πολύ υψηλές. Θα χρειασθούν χρόνια για να μεγαλώσει αρκετά η εταιρεία...

M.P.: Δεν είναι μόνο θέμα μεγέθους, χρειάζεται πρωτίστως ένα υγιές επιχειρηματικό μοντέλο. Για μένα το πρώτο ζητούμενο είναι να έχει η εταιρεία παραγωγή και έχοντας αυτή τη βάση να επενδύει στο κομμάτι της έρευνας. Έχουμε δει πολλές περιπτώσεις εταιρειών, που έκαναν μόνο έρευνα και πέταγαν τα λεφτά των μετόχων σε project με πολύ μεγάλο ρίσκο και στο τέλος έσκασαν σαν βεγγαλικά. Για μας είναι πολύ σημαντικό να επενδύονται λεφτά από παραγωγή πετρελαίου και όχι από άσχετες δραστηριότητες στην έρευνα και, επίσης, οι δαπάνες για έρευνα να μην ξεπερνούν το 15-20% του cash flow, ώστε ακόμη και αν η έρευνα δεν φέρει αποτέλεσμα να μην καταστρέφεται. Πρέπει να καταλάβουμε ότι η έρευνα είναι μια δραστηριότητα με πολύ υψηλό ρίσκο. Μόνο στο 10% των περιπτώσεων φέρνει αποτελέσματα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα λεφτά που έχουν επενδυθεί χάνονται εντελώς.

X: Τι χρειάζεται για να φθάσεις στην επιτυχία στην έρευνα για υδρογονάνθρακες; Αρκεί η τεχνογνωσία και η εμπειρία;

M.P.: Πέρα από αυτά, πολλές φορές είναι και θέμα τύχης. Μεγάλες εταιρείες είχαν την ευκαιρία, αλλά δεν κατάφεραν να ανακαλύψουν τεράστια κοιτάσματα και αργότερα τα ανακάλυψαν άλλες, μικρότερες. Σας θυμίζω τα παραδείγματα της British Gas, που δεν «είδε» το κοιτάσμα φυσικού αερίου Λεβιάθαν στο Ισραήλ, ή την αποτυχία της Shell στην Αίγυπτο με το Zor. Δεν μπορεί να πει κανείς ότι η B.G. ή η Shell δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία. Συχνά αυτό που χωρίζει την αποτυχία από την επιτυχία είναι η οπτική γωνία από την οποία θα δει την έρευνα ένας γεωλόγος και αυτό έχει να κάνει με τα όσα γνωρίζει από το παρελθόν. Δείτε τι συμβαίνει στην Ελλάδα. Η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου, τα μετέπειτα ΕΛΠΕ, είχαν δικαιώματα έρευνας για 30 χρόνια στη Δ. Ελλάδα και δεν βρήκαν τίποτα. Τώρα, οι ίδιοι έρχονται και παίρνουν πάλι τα δικαιώματα για νέες έρευνες για να βρουν ό,τι δεν είχαν ανακαλύψει τις προηγούμενες δεκαετίες. Κάποτε αυτό το παραμύθι πρέπει να σταματήσει. Πρέπει να σταματήσει το παραμύθι ότι «έχω μια περιοχή, την κρατώ και κάποτε ίσως να βρω πετρέλαιο». Χρειαζόμαστε πια ανθρώπους με νέα οπτική, με νέα ματιά, οι οποίοι, σε συνεργασία με ξένους, θα κάνουν πραγματικές έρευνες. Η συνεργασία με ξένους είναι απαραίτητη, γιατί έχουν εμπειρία από πολλές και διαφορετικές περιπτώσεις κοιτασμάτων και μπορούν να δουν αυτό που δεν θα δει κάποιος με εμπειρία μόνο από τον ελληνικό χώρο.

X: Άρα, να περιμένουμε συνεργασίες σας με ξένες εταιρείες για τις περιοχές όπου έχετε πλέον δικαιώματα για έρευνες;

M.P.: Έχω πει πάρα πολλές φορές ότι, εάν δεν συνεργασθούμε με ξένες εταιρείες και εάν δεν δημιουργήσουμε το πλαίσιο για να έλθουν οι ξένες εταιρείες στην Ελλάδα, δύσκολα ο τομέας των υδρογονανθράκων θα έχει την ανάπτυξη που θα μπορούσε να έχει. Όσο στην Ελλάδα δίνουμε την εικόνα ότι εδώ δραστηριοποιούμαστε μόνο εμείς και βγαίνω εγώ στα συνέδρια και λέω ότι είμαστε η μοναδική ελληνική εταιρεία, η οποία βγάζει πετρέλαιο στην Ελλάδα, αυτό δεν είναι καλό, δεν βοηθάει να προσελκύσουμε ξένες εταιρείες. Να σας δώσω ένα παράδειγμα: η Schlumberger είναι κορυφαία διεθνώς εταιρεία παροχής υπηρεσιών σε πετρελαϊκές εταιρείες. Αν στην Ελλάδα δεν έχουμε δέκα εταιρείες να κάνουν έρευνες, αλλά έχουμε μόνο μία, η Schlumberger δεν έχει λόγο να έλθει στη χώρα μας. Γι' αυτό και εξυπηρετεί τις ανάγκες της Energean από τρίτες χώρες, όπως η Ρουμανία και η Ιταλία.

X: Ποια είναι, κατά τη δική σας εκτίμηση, η κυριότερη αιτία που ξένες εταιρείες δεν έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για έρευνες στην Ελλάδα;

M.P.: Όσο οι ξένες εταιρείες βλέπουν ότι εδώ κάνουμε διαγωνισμούς που εκ του αποτελέσματος είναι προβληματικοί, κάνουμε διαγωνισμούς, όπου δεν τηρούνται όσα αναφέρουν οι προκηρύξεις...

X: Είχαμε, δηλαδή, διαγωνισμούς όπου δεν τηρήθηκαν οι προκηρύξεις;

M.P.: Για μένα σαφέστατα, στις χερσαίες περιοχές της Δυτικής Ελλάδας. Θα πω και κάτι άλλο: όταν βλέπει όλος ο κόσμος ότι, ενώ προσπαθούμε να κάνουμε έρευνες, έχοντας όλες τις άδειες και απαιτούμενες εγκρίσεις, μάς πηγαίνουν στα δικαστήρια για να μας σταματήσουν, όπως έγινε με τα σεισμικά στον Πρίνο, το μήνυμα που παίρνει η παγκόσμια πετρελαϊκή κοινότητα δεν είναι ενθαρρυντικό. Όλοι αναρωτιούνται: «θα πάω εκεί να κάνω έρευνες και θα πρέπει να πάρω την άδεια του γείτονα; Θα έχω άδεια από το κράτος και θα χρειάζομαι άδεια και από έναν ιδιώτη, πιθανόν ανταγωνιστή»; Δεν είναι τυχαίο ότι κάναμε διαγωνισμούς και δεν κατέβηκε κανένας ξένος. Στους διαγωνισμούς για την Άρτα, την Αιτωλοακαρνανία και τη Δυτική Πελοπόννησο κατεβήκαμε μόνο εμείς και τα Ελληνικά Πετρέλαια, κανένας ξένος. Παρόλο που ήταν ξένη εταιρεία η οποία είχε προκαλέσει, με το ενδιαφέρον της, τον διαγωνισμό! Θα έπρεπε Δημόσιο και εταιρείες να προμοτάρουμε μαζί συντονισμένα τις προοπτικές του τομέα στο εξωτερικό. Πρέπει να δώσουμε μια εικόνα προς τα έξω ότι υπάρχει σοβαρότητα και σταθερότητα στη διαχείριση αυτών των θεμάτων. Να σας δώσω ένα παράδειγμα: στην Αίγυπτο, όπου έχουμε δραστηριότητα, έγιναν δύο επαναστάσεις. Έπεσε ένα καθεστώς, στη θέση του ήλθε ένα άλλο, έπεσε και αυτό και έχουμε πλέον ένα νέο καθεστώς. Ο πρώην πρόεδρος της κρατικής πετρελαϊκής εταιρείας της Αιγύπτου, ο Σερίφ Ισμαήλ, είναι σήμερα πρωθυπουργός και τη θέση του πήρε άλλο στέλεχος της εταιρείας. Παρόλα όσα συνέβησαν τα τελευταία χρόνια, η πολιτική της Αιγύπτου στην αντιμετώπιση των πετρελαϊκών εταιρειών παρέμεινε σταθερή. Και μιλάμε για μια χώρα στην οποία έγιναν επαναστάσεις, όχι για μια χώρα όπου άλλαξε μια κυβέρνηση ή ένας υπουργός.

X: Έχοντας ισχυροποιήσει τη βάση σας στον Πρίνο, ποια θα είναι τα επόμενα βήματα της Energean;

M.P.: Στον Πρίνο έχουμε 15 γεωτρήσεις, συν την πλατφόρμα του «E». Αυτό είναι το κομμάτι της παραγωγής μας. Στο κομμάτι της έρευνας, έχουμε τρεις τομείς: τη λεκάνη του Πρίνου με το γνωστό κοιτάσμα και την ευρύτερη περιοχή της παραχώρησης, όπου το περασμένο καλοκαίρι κάναμε τρισδιάστατα σεισμικά και έχουμε πάρει τα αποτελέσματα, τα οποία θα αξιολογήσουμε για να προκύψουν νέοι στόχοι για να βρούμε τι άλλο μπορεί να υπάρχει.

X: Μέσα στην ευρύτερη περιοχή της παραχώρησης είναι και ο Άθως;

M.P.: Είναι μέρος του Άθω. Προσπαθήσαμε το περασμένο καλοκαίρι να χαρτογραφήσουμε την περιοχή, με τρισδιάστατα σεισμικά, αλλά με την παρέμβαση των Ελληνικών Πετρελαίων η έρευνα δεν ολοκληρώθηκε και, δυστυχώς, όχι μόνο εμείς, αλλά και το Ελληνικό Δημόσιο, δεν θα μάθουμε τι έχει ο Άθως. Να θυμίσω εδώ ότι πριν από μερικά χρόνια, μας είχαν εμποδίσει να αποκτήσουμε την περιοχή του Θρακικού Πελάγους, την οποία κρατούν παγωμένη εδώ και 40 χρόνια! Ο δεύτερος τομέας έρευνας είναι η Δυτική Ελλάδα, όπου έχουμε τα Γιάννενα, το Κατάκολο, πιθανόν και την Αιτωλοακαρνανία, αν προχωρήσουν και υπογραφούν οι συμβάσεις. Και ο τρίτος είναι οι διεθνείς μας δραστηριότητες, στην Αίγυπτο, στο Ισραήλ και σε όποια άλλη χώρα πάμε στην ευρύτερη περιοχή της Αδριατικής και της ΝΑ. Μεσογείου. Άρα, με έδρα την Ελλάδα θέλουμε να αναπτύξουμε την έρευνα και να γίνουμε η μεγαλύτερη ανεξάρτητη εταιρεία της ευρύτερης περιοχής. Αυτό είναι το όραμά μας. Σε αυτό το πλαίσιο, ασφαλώς και μας ενδιαφέρει και το Αιγαίο, όπου

όμως σήμερα είναι αδύνατο να προχωρήσουμε σε έρευνες για τους γνωστούς πολιτικούς λόγους. Όταν θα υπάρχουν οι προϋποθέσεις για έρευνες και στο Αιγαίο, ασφαλώς και θα είμαστε παρόντες.

X: Για την περιοχή της νότιας Κρήτης, που είχε δημιουργήσει μεγάλες προσδοκίες, γιατί δεν ενδιαφερθήκατε; Γιατί θεωρείτε ότι απέτυχε ο περυσινός διαγωνισμός;

M.P.: Σε αυτό το διαγωνισμό δεν εμφανίστηκε κανείς. Έλεγα πέρυσι ότι, σε μια περίοδο όπου έχουμε το πετρέλαιο στα 30 δολάρια το βαρέλι και η Ελλάδα βρίσκεται εν μέσω ενός κρίσιμου δημοψηφίσματος το να κάνεις ένα τόσο σοβαρό διαγωνισμό είναι λάθος. Δεν μας άκουσε το υπουργείο και το αποτέλεσμα ήταν ότι τα θαλάσσια οικόπεδα νότια της Κρήτης αλλά και τα περισσότερα του Ιονίου δεν είχαν ούτε μία προσφορά. Ήταν απόλυτα αναμενόμενο. Σε 3.000 μέτρα βάθος, με 30 δολάρια το βαρέλι δεν κάνει κανέναν έρευνα. Ακόμη και στο Ιόνιο, σε 2.000-2.500 μέτρα βάθος, το κόστος των ερευνών είναι πολύ μεγάλο και τα αποτελέσματα αμφίβολα, γι' αυτό και δεν είχαμε προσφορές –και όπου είχαμε, δεν υπάρχει ανταγωνισμός.

X: Με αυτά τα δεδομένα, πώς σχολιάζετε εσείς τις προσδοκίες που έχουν κατά καιρούς καλλιεργηθεί, ακόμη και από κυβερνήσεις, για ανακαλύψεις μεγάλων κοιτασμάτων στον ελληνικό χώρο;

M.P.: Για να μάθεις αν κάπου υπάρχει πετρέλαιο, πρέπει κάποιος να κάνει γεώτρηση. Πρέπει κάποιος να βάλει πάρα πολλά λεφτά και να πάρει πολύ μεγάλα ρίσκα. Δεν πιστεύω, λοιπόν, καθόλου τις θεωρίες συνωμοσίας, που λένε ότι δεν μας αφήνουν οι ξένοι να αξιοποιήσουμε τον πλούτο μας. Αυτά είναι αστεία πράγματα. Το μόνο που μπορεί να κάνει αυτή τη στιγμή η ελληνική Πολιτεία για να βοηθήσει αυτή τη δραστηριότητα είναι να φροντίσει οι αδειοδοτήσεις για τις δραστηριότητες που θα γίνουν σε κομμάτια χερσαία (στα Ιωάννινα, στην Αιτωλοακαρνανία, στην Άρτα/Πρέβεζα, στη Βορειοδυτική Πελοπόννησο) να τρέχουν γρήγορα, να δίνεται υποστήριξη στις εταιρείες χωρίς εμπόδια, ώστε όσο γίνεται πιο γρήγορα να φθάσουμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα, που είναι να γίνουν γεωτρήσεις. Μόνο τότε θα μάθουμε αν έχουμε ή όχι πετρέλαιο. Χρειάζεται μεγάλη και συστηματική προσπάθεια. Σας θυμίζω ότι στην Βόρεια Θάλασσα έγιναν τριάντα γεωτρήσεις μέχρι να βρεθούν τα πρώτα κοιτάσματα. Άρα, πρέπει να δημιουργήσουμε ένα σταθερό περιβάλλον για να έλθουν ξένες εταιρείες να επενδύσουν στην Ελλάδα, γιατί μόνοι μας δεν μπορούμε να αναλάβουμε αυτή την προσπάθεια.

X: Πολλοί φοβούνται ότι η παραγωγή πετρελαίου δεν μπορεί να συνυπάρξει με την ελληνική τουριστική βιομηχανία και ότι υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι για το περιβάλλον, εάν αναπτυχθεί σημαντικά η παραγωγή πετρελαίου...

M.P.: Εμείς φωνάζουμε συνέχεια ότι η παραμικρή σταγόνα πετρελαίου αν χυθεί στη θάλασσα, ή και σε μια χερσαία περιοχή, σημαίνει ότι θα πάψει να υπάρχει πετρελαϊκή βιομηχανία στην Ελλάδα. Είναι εξαιρετικά σημαντικό οι άνθρωποι που θα χειρισθούν τις περιοχές έρευνας να γνωρίζουν καλά το αντικείμενο και να έχουν παραγάγει πετρέλαιο. Δεν έχει σημασία μόνο να έχεις λεφτά. Λεφτά μπορεί να έχει μια τράπεζα, ή μια βιομηχανία άσχετη με το πετρέλαιο. Δεν πας να κάνεις γεωτρήσεις και παραγωγή πετρελαίου αν δεν ξέρεις τη δουλειά. Άλλο είναι να γνωρίζεις τι σημαίνει παραγωγή πετρελαίου και άλλο απλώς να έχεις λεφτά και να κάνεις πειράματα στην καμπούρα μιας ελληνικής περιοχής. Το άλφα και το ωμέγα είναι ποιος έχει το ρόλο του operator, του διαχειριστή κάθε περιοχής. Στην Αίγυπτο, η κυβέρνηση μιλάει μόνο με τον operator, ο οποίος πρέπει να έχει αποδείξει ότι έχει την εμπειρία και τεχνογνωσία για να αναλάβει αυτό το ρόλο. Δεν μπορεί να είναι κάποιος που απλώς έχει έλθει για να μάθει τη δουλειά. Το ίδιο ισχύει και στο Ισραήλ. Για να

πιστοποιηθούμε ως operator στα βαθιά νερά του Ισραήλ, χρειάστηκε να περάσουμε από εξονυχιστικό έλεγχο, που κράτησε μήνες. Ο καθένας μπορεί να λέει ότι έχει ISO και διαδικασίες, να είναι καταπληκτικός στο να διυλίζει πετρέλαιο, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ξέρει και πώς να κάνει μια γεώτρηση. Εμείς έχουμε αποδείξει για δεκαετίες ότι μπορούμε να διαχειρισθούμε με ασφάλεια την παραγωγή πετρελαίου σε μια τουριστική περιοχή μεγάλου φυσικού κάλλους. Και αυτό αναγνωρίζεται διεθνώς. Πρόσφατα είχαμε αντιπροσωπεία από την κυβέρνηση της Κροατίας στον Πρίνο, η οποία προσπαθεί να πείσει ότι μπορεί να υπάρξει παραγωγή πετρελαίου στην Αδριατική, χωρίς να θιγεί το φυσικό περιβάλλον και θέλει να χρησιμοποιήσει τη δική μας περίπτωση ως υπόδειγμα.

X: Τελικά, παρά τα προβλήματα που διαπιστώνετε ότι υπάρχουν, θεωρείτε ότι η Ελλάδα μπορεί να γίνει προορισμός σημαντικών επενδύσεων για την έρευνα και την παραγωγή πετρελαίου;

M.P.: Η Ελλάδα έχει μια σπάνια ευκαιρία να προσελκύσει επενδύσεις. Αυτή τη στιγμή η ευρύτερη περιοχή μας φλέγεται. Βλέπουμε τι γίνεται στην Τουρκία, στο Κουρδιστάν, στη Συρία, στη Λιβύη, στην Τυνησία. Πολλές πετρελαϊκές εταιρείες δεν θέλουν να στείλουν τον κόσμο τους να δουλέψει σε χώρες, όπου το προσωπικό κινδυνεύει να χαθεί ή σκοτωθεί. Ως επενδυτικός προορισμός, λοιπόν, στο κομμάτι των πετρελαίων η Ελλάδα θα μπορούσε να προσελκύσει πολύ περισσότερους ξένους παίκτες, γιατί είναι μια χώρα ασφαλής, όμορφη και ανεξερεύνητη από την πετρελαϊκή βιομηχανία. Ο Πρίνος είναι μία από τις ελάχιστες περιοχές στον κόσμο, όπου μπορείς να ζεις σε μικρή απόσταση από τις πλατφόρμες, να πηγαίνεις σε 30 λεπτά στη δουλειά σου με το σκάφος μεταφοράς προσωπικού και το απόγευμα να κάνεις μπάνιο στην παραλία μπροστά στην πόλη. Αυτά δεν υπάρχουν αλλού. Αν όλες οι πολιτικές δυνάμεις πουν ότι έχουμε μια εθνική στρατηγική να αναπτύξουμε τους υδρογονάνθρακες, μπορούμε να προσελκύσουμε επενδυτές, αρκεί αυτοί να ξέρουν ότι αυτό που ισχύει σήμερα θα ισχύει και αύριο. Αυτό που θέλει να ξέρει ένας επενδυτής είναι ότι δεν θα του βάλουν εμπόδια και ότι δεν θα χρειασθεί να δώσει λόγο σε ισχυρά κατεστημένα συμφέροντα. Αν πάψουν να παρεμβαίνουν τέτοια συμφέροντα, που μπορούν να σταματούν επενδύσεις επειδή δεν τους αρέσουν, οι ξένοι επενδυτές θα έλθουν.